GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 255. Joi, 13 (25) Noemvre. 1886.

Braşovŭ, 12 Novembre 1886.

S'a rĕspânditŭ prin ţéră vestea îmbucurătóre, că ne aflămŭ în ajunulŭ reînoirei raporturilorŭ comerciale cu România, carĭ înainte cu cincĭ lunĭ au fostŭ întrerupte prin rĕsboiulŭ vamalŭ atâtŭ de păgubitorŭ pentru amêndouĕ statele.

Ministrulŭ de esterne Kalnoky fiindŭ întrebatŭ în delegaţiunĭ, décă este perspectivă întemeiată pentru reînoirea convenţiunei comerciale cu România rĕspunse, că a făcutŭ din parte-i totŭ posibilulŭ spre a dobêndi reînoirea tractatului comercialŭ şi că guvernulŭ românŭ a fostŭ totdéuna gata de a relua firulŭ tractărilorŭ, încâtŭ se póte spera, că în urma disposiţiunilorŭ din amêndouĕ părţile se vorŭ începe în curêndŭ tractărĭ asupra înoirei convenţiei, carĭ vorŭ duce la unŭ bunŭ resultatŭ.

Asupra piedecilorŭ, ce s'au opusŭ şi se mai opunŭ încă încheierii convenţiei ministrulŭ de esterne nu s'a pronunţatŭ, ḑicêndŭ, că aceste privescŭ mai multŭ cerculŭ de activitate alŭ celorŭ douĕ ministerii de comerciu din Viena şi din Pesta. Ne putemŭ închipuì de ce d-lŭ Kalnoky se feresce aşa de multŭ a atinge causele, carĭ au pricinuitŭ ruptura raporturilorŭ comerciale cu România.

Delegatulŭ Dumba, care este scutitŭ de a-şĭ impune aceleaşĭ reserve ca ministrulŭ de esterne, a caracterisatŭ de minune cu puţine cuvinte neajunsurile ce se ivescŭ în raporturile politice şi comerciale ale monarchiei nóstre cu România şi cu celelalte state şi popóre micĭ vecine dela méḑăḑi.

„Aceste state şi popóre,“ ḑice d. Dumba, „trebue sĕ-şĭ câştige convingerea, că monarhia nóstră le este amică, că nu vrea sĕ le cuceréscă, ci sĕ le promoveze desvoltarea lorŭ autonomă şi independentă, precum şi progresulŭ lorŭ spiritualŭ şi materialŭ. Dér acésta programă, ce a desvoltat'o şi ministrulŭ Tisza în camera ungară, *sĕ nu rĕmână numai pe hârtiŭ*, ci sĕ se esecute cu tótă hotărîrea, şi nu este de ajunsŭ décă ministrulŭ de esterne voiesce sĕ o esecute, *are lipsă de concursulŭ celorŭ douĕ guverne ale Austriei şi Ungariei.* Avemŭ sĕ aperămŭ importante interese economice, trebue sĕ scimŭ însĕ *a face sĕ se unéscă cu aceste şi interesele acelorŭ ţĕrĭ, trebue sĕ nisuimŭ, ca prin modulŭ de tractare alŭ conaţionalîlorŭ, carĭ locuescŭ în monarchia nóstră, sĕ dămŭ dovedĭ de simpatiile nóstre pentru aceste popóre. Trebue în fine nu sĕ le închidemŭ căile şi drumurile, ce ne ducŭ pe noi şi productele nóstre la ele, ci sĕ li le deschidemŭ în modŭ lealŭ. Nu prin şicane vamale şi prin împunsăturĭ continue se póte cuceri amiciţia popórelorŭ.*“

Este invederatŭ că d-lŭ Dumba lovesce aicĭ mai multŭ în guvernulŭ ungurescŭ, care în raporturile sale comerciale cu statele micĭ vecine a adusŭ lucrurile aşa departe încâtŭ, după cum ḑise acelaşĭ delegatŭ, sănătatea porcilorŭ din acele state depinde dela têrgulŭ din Steinbruch, ce a ajunsŭ a fi decisivŭ pentru relaţiunile reciproce comerciale.

Cheia cu ajutorulŭ căreia se potŭ esplica neajunsurile nóstre în raporturile comerciale cu România este dér aflată, ea se numesce „têrgulŭ dela Steinbruch.“ Se póte ca, după cum a ḑisŭ ministrulŭ Kalnoky, sĕ fi contribuitŭ la ruperea acestorŭ raporturĭ şi „violenta agitaţiune“ a oposiţiunei din România contra tractatului comercialŭ de mai înainte, dér este nenegabilŭ faptulŭ, că orĭ încătrău te vei întórce în România vei auḑi ḑicêndu-se: „cu Austriacii ni-amŭ fi pututŭ uşorŭ împăca, dér cu Ungurii n'a fostŭ cu putinţă sĕ ajungemŭ la o înţelegere.“

Guvernulŭ ungurescŭ s'a pututŭ convinge în timpŭ numai de cincĭ lunĭ décă bună a fostŭ procederea representanţilorŭ sĕi pe timpulŭ negociărilorŭ asupra tractatului comercialŭ cu România şi décă nu a fostŭ greşită suposiţiunea că vorŭ puté isbuti la Bucurescĭ cu orĭ şi ce pretenţiunĭ. Pe lângă „agitările violente“ contra vechiului tractatŭ s'a mai manifestatŭ în Româ- şi unŭ curentŭ puternicŭ pentru o politică economică de sine stătătóre, de care, credemŭ, trebue sĕ ţină sémă şi guvernele monarchiei nóstre.

România sufere negreşitŭ fórte multŭ în urm rĕsboiului vamalŭ, ea însĕ a fostŭ în stare a'şĭ afla pentru productele ei alte pieţe, a esportatŭ cereale în Anglia şi vite în cantitate însemnată în Italia. Nu in aceeaşĭ situaţiune favorabilă se află însĕ ţĕrile din monarchia nóstră mărginaşe cu România. Delegatulŭ Lupulŭ a arătatŭ, că numai Bucovina perde 4—5 milióne florinĭ pe anŭ din causa rĕsboiului vamalŭ cu România, ér în ceea ce privesce Transilvania ni suntŭ îndestulŭ cunoscute nenumĕratele plângerĭ, ce se audŭ din tóte părţile şi mai alesŭ din localităţile dealungulŭ fruntariei.

Suntemŭ înformaţĭ, că cu ocasiunea conferinţelorŭ privitóre la tractatulŭ comercialŭ, ce s'au ţinutŭ astă véră în Bucurescĭ între representanţii ambelorŭ state, ambasadorulŭ Br. Mayr şi unŭ delegatŭ ungurŭ, arŭ fi accentuatŭ în faţa refusului delegaţilorŭ românĭ de a primi condiţiunile cerute, că guvernulŭ românŭ ar trebuí sĕ aibă în vedere, că prin ruperea raporturilorŭ comerciale vorŭ suferì fórte multŭ şi Românii din Transilvania.

Nu scimŭ ce au rĕspunsŭ delegaţii guvernului românŭ. Vorŭ fi ḑisŭ póte, că nu potŭ face escepţiune în esecutarea programului lorŭ economicŭ. Orĭ ce vorŭ fi rĕspunsŭ însĕ ni se pare, că era mai întâiu datoria guvernului ungurescŭ de-a se gândi la efectele rele, ce trebuia sĕ le aibă rĕsboiulŭ vamalŭ nu numai pentru Românii, ci şi pentru Sĕcuii Saşii şi Ungurii din Ardélŭ.

Acum ne anunţă „Coresp. de Budapesta,“ că, după ce s'au înţelesŭ între dênsele ambele ministerii din Pesta şi din Viena asupra înoirei tractatului comercialŭ cu România, se aşteptă ca guvernulŭ românŭ sĕ trimită plenipotenţiaţii sĕi, ca sĕ se reîncépă negociările. Sĕ sperămŭ, că de astădată aceste negociărĭ vorŭ avé pentru noi unŭ resultatŭ mai bunŭ şi că, cum ḑice d. Kalnoky, „pe lângă bunele disposiţiunĭ ce domnescŭ de amêndouĕ părţile se va puté pune capĕtŭ situaţiunei actuale nedorite de nicĭ o parte.“

Crisa bulgară.

— Spre a preveni neînţelegerile séu interpretările desavantagióse asupra plecării lui Kaulbars, ministeriulŭ de interne bulgarŭ a adresatŭ o circulară prefecţilorŭ, în care declară, că adevĕratulŭ motivŭ alŭ plecărei generalului rusŭ este condamnarea conduitei sale în Bulgaria de către Salisbury şi Kalnoky. In urma acestorŭ declaraţii elŭ n'a mai pututŭ sta în Bulgaria. Se mai spune în circulară, că plecândŭ Kaulbars vorŭ înceta agitaţiunile şi turburările şi că acum Europa are sĕ resolve cestiunea bulgară. Prefecţilorŭ li se ordonă sĕ împedece orĭce demonstraţii şi turburărĭ, ce ar căuta sĕ provóce óre-carĭ agenţĭ cu acéstă ocasiă.

— La plecare, generalulŭ Kaulbars s'a dusŭ înaintea consulatalui rusŭ din Sofia, unde-lŭ aşteptau câţĭva Zancoviştĭ şi le-a ţinutŭ următórea scurtă alocuţiune: „Deórece Bulgaria e guvernată acum de bande şi sfaturile binevoitóre ale augustului meu stăpânŭ au rĕmasŭ neurmate, Bulgaria nu mai are nimicŭ de aşteptatŭ dela Rusia“. Apoi Kaulbars puse de s'a datŭ de trei orĭ în susŭ şi în josŭ pavilionulŭ consulatului şi după ce acesta s'a luatŭ de totŭ josŭ, generalulŭ a plecatŭ din Sofia cu personalulŭ consulatului. Consulii generalĭ austriacŭ, francezŭ, italianŭ şi belgianŭ s'au dusŭ sĕ 'şĭ ia rĕmasŭ bunŭ. Unŭ funcţionarŭ rusŭ a rĕmasŭ în consulatŭ, dér fără caracterŭ oficialŭ. Ministrulŭ de externe bulgarŭ, Nacevicĭ, s'a întorsŭ nóptea în Sofia, dér n'a mai vorbitŭ cu generalulŭ Kaulbars.

— Unŭ personagiu, care e în posiţiă a vorbi autenticŭ asupra ultimei fase a afacerei bulgare, a declaratŭ în Londra, că generalulŭ Kaulbars a provocatŭ acelŭ moftŭ cu cavasulŭ rusŭ, spre a avea unŭ motivŭ de plecare din Bulgaria. Despre acésta nu încape îndoială. Câtŭ privesce urmările, diplomaţia nu-şĭ póte forma nicĭ o părere sigură asupra consecinţelorŭ posibile ale unuia séu altui faptŭ, séu discursŭ, deórece tótă atitudinea şi procederea Rusiei depinde esclusivŭ personalŭ de Ţarŭ, care ca nicĭ unŭ altŭ monarhŭ conduce acum de totŭ singurŭ politica din afară a Rusiei. Situaţia seriósă de acum se póte resolva în modŭ pacificŭ şi spre mulţumirea tuturorŭ numai décă puterile se vorŭ înţelege repede asupra persónei unui nou prinţŭ, dér pentru acésta mai lipsescŭ câteva condiţiĭ prealabile, căcĭ Rusia n'a notificatŭ încă oficialŭ celorlalte puterĭ candidatura lui Dadianŭ de Mingrelia. In privinţa acésta puterile au fostŭ sondate numai confidenţialŭ, dér puterile n'au consimţitŭ încă; însĕ nicĭ puterile, care nu prea agrează pe prinţulŭ de Mingrelia, nu vorŭ pune obstacole neînvinse, décă Rusia se va obliga a respecta celelalte disposiţii ale tractatului din Berlinŭ relativŭ la Bulgaria.

— Ministru-preşedinte francesŭ Freycinet a făcutŭ cunoscutŭ în consiliulŭ de miniştri, că generalulŭ Kaulbars a plecatŭ din Sofia şi în urma cererei Rusiei, Franţa a luatŭ asupră-şĭ protegerea supuşilorŭ ruşĭ din Bulgaria.

— O telegramă din Berlinŭ spune, că contele Şuvaloff, ambasadorulŭ Rusiei în Berlinŭ, s'a dusŭ erĭ la Frederichsruhe ca sĕ confereze cu prinţulŭ de Bismark. Se crede că Austria şi Anglia vorŭ face dificultăţĭ contra candidaturei prinţului de Mingrelia, fiindcă acestŭ prinţŭ e unŭ supusŭ rusŭ.

— »Novoie Vremja« şi »Novosti“ facŭ sĕ reiasă că plecarea generalului Kaulbars trebue sĕ servéscă de însciinţare nu numai Bulgariei, dér mai cu sémă puterilorŭ, carĭ au făcutŭ din Bulgaria o pórtă deschisă spre a opera contra Rusiei. Aceleaşĭ ḑiare adaugŭ, că acéstă plecare nu implică o ruptură cu Bulgaria însa-şĭ, dér că e primulŭ pasŭ făcutŭ în sensulŭ unei rupturĭ cu ómenii, carĭ provócă turburărĭ în Bulgaria. »Le Nord« spune, că plecarea generalului Kaulbars nu este o retragere ci o ruptură. Acéstă hotărîre nu însemnéză de locŭ că Rusia se desintereséză de cestiunea bulgăréscă, nicĭ că cedéză nimicŭ din interesele sale particulare şi internaţionale.

— Pavilionulŭ consulatului rusescŭ din Varna a fostŭ datŭ josŭ şi pavăza ridicată. Consululŭ rusŭ cu familia sa a plecatŭ din Varna spre a se duce pe bordulŭ cuirasatului »Mercur«.

— O telegramă din Londra ḑice, că plecarea generalului Kaulbars e considerată ca făcênd situaţiunea mai gravă ca nicĭ odată.

— Se comunică din Constantinopolŭ cu data de 17, că unŭ personagiu oficialŭ englezŭ venindŭ din Rusia, unde elŭ residéză, şi sositŭ în capitala Turciei pentru a conferi cu Sir White, confirmă că *Rusia face într'unŭ modŭ deschisŭ pregătirĭ de rĕsboiŭ, ca şi când rĕsboiulŭ ar fi apropiatŭ, că nu numai tótă flota e gata, dér că e într'o stare excelintă şi multŭ mai considerabilă decâtŭ cum se credea. Elŭ constată că Ruşii spunŭ mereu, că suntŭ gata a merge la Constantinopolŭ, adăogêndŭ, că pentru prima óră aude pe Ruşĭ presintândŭ Constantinopolulŭ ca ţinta lorŭ directă.*

— *D. Zaharia Stoianoff dimpreună cu cincĭ deputaţĭ ai Sobraniei au sositŭ în Bucurescĭ*, ḑice „Voinţa Naţională.“ *D-lorŭ plécă la Heilligenberg, unde vorŭ avé o întrevedere cu principele Alexandru de Battenberg.*

Din delegaţiunĭ.

Delegaţiunea ungară. Şedinţa dela 17 Noemvre: desbaterea comisiunei pentru armată asupra estraordinarului de 3,500,000 fl. pentru procurarea puscilorŭ repetitóre.

Raportorulŭ *Rakovsky* schiţéză cererea administraţiunei armatei. Extraordinarulŭ pe 1887 se urcă la 15,984,000 fl. Comunică apoi că inginerulŭ Schulkof a petiţionatŭ sĕ i se esamineze modelulŭ lui de puşcă. Propune sĕ se iè la cunoscinţă petiţiunea.

Preş. deleg. Ludovic *Tisza* susţine acéstă propunere şi comisiunea hotăresce în acestŭ sensŭ.

Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu *Bylandt-Rheidt* ḑice, că păn' acum cea mai bună puşcă de repetiţiă era a lui Kropacek şi corpulŭ de patrulare din Bosnia s'a şi înarmatŭ cu 400 de aceste puscĭ. Dér acestŭ corpŭ e ca gendarmeriă, şi puşca avêndŭ unele desavantage nu se póte întroduce la trupe. Schiţéză apoi ministrulŭ puşca Mauser, basată pe principiulŭ puscei Kropacek. Inginerulŭ Mannlicher a inventatŭ însĕ o puşcă, care permite, ca cartuşele sĕ se încarce nu unulŭ câte unulŭ, ci deodată în pachete de câte cincĭ bucăţĭ. Acéstă puşcă are şi avantagiulŭ că se póte folosi şi ca puşcă cu unŭ cartuşŭ. Pentru probare s'au înarmatŭ deja cincĭ batalióne din diferite corpurĭ. O comisiune a recomandatŭ necondiţionatŭ acéstă puşcă. Puşca Mannlicher e cea mai corĕspunḑĕtóre scopului între tóte sistemele. In timpulŭ din urmă s'au mai ivitŭ inventatorĭ, aşa inginerulŭ Schulhof, sublocot. Krnka şi cav. de Furnicek. Puşca Krnka, care se încarcă cu 10 cartuşe, a datŭ resultate nefavorabile, dér inventatorulŭ a ḑisŭ că va presenta unŭ alŭ cincelea modelŭ. In Germania e sistemulŭ Lee, ca alŭ lui Krnka, dér n'a avutŭ succese satisfăcĕtóre. Nicĭ puşca Schulhoff nu ofere avantagiele puscei Mannlicher. Francesii, cu ocasiunea espediţiunei din Tonkinŭ, au procuratŭ 10,000 puscĭ Kropacek, după modelulŭ căreia şi-au transformatŭ puşca Gras, cu îmbunătăţirĭ. Ministrulŭ amintesce mai departe mişcarea ce s'a făcutŭ în Franţa în timpulŭ din urmă relativŭ la unŭ nou preparatŭ de împuşcatŭ, care sĕ fi datŭ resultate escelente la puşca de calibru micŭ. In ce constă acestŭ preparatŭ, nu se scie. Dér până ce nu se va resolva cestiunea prafului, ministrulŭ nu recomandă calibrulŭ micŭ, ci e pentru introducerea puscei Mannlicher cu calibru de 11 milimetri. Cu puscile Werndl se vorŭ înarma glótele. Discuţia se închide.

Comisiunea pentru marină desbate ordinariulŭ marinei de rĕsboiŭ, pe care-lŭ recomandă raportorulŭ Edm. *Bethlen* spre primire.

Andahazy cere lămurirĭ asupra mai multorŭ posturĭ din bugetŭ, despre elevii academiei de marină, despre chirii, mobile etc.

Arpad *Kubinyi* întrébă pe comandantulŭ supremŭ alŭ marinei, viceadmiralulŭ Sterneck, décă pentru apĕrarea litoralilorŭ noştri în casulŭ unui rĕsboiŭ defens vŏ crede, că corĕspundŭ flotilele torpilere, deórece apĕrarea litoralilorŭ noştri nu e de căutatŭ în fortificaţiunĭ, ci chiar în marina de rĕsboiu?

V.-admiralulŭ *Sternek* accentuéză corespunderea şi folosirea corăbielorŭ torpilare şi declară, că ele corespundŭ pe deplinŭ scopului.

Subloc. din marina de liniă *Dell'Adami* observă, că în anulŭ trecutŭ dintre 105 elevĭ ai academiei militare, 12 suntŭ din ţĕrile corónei ungare şi între acestia 11 sciu limba maghiară. Celorŭ 12 elevĭ li s'a datŭ instrucţiune în limba maghiară.

V.-adm. *Sterneck* declara, că pentru elevii ungurĭ ai academiei de marină, limba ungurésca este unŭ obiectŭ de învĕţĕmêntŭ obligatorŭ. Ce privesce procurarea obiectelorŭ de echipamentŭ, elŭ ţine sémă şi de industria ungară.

Bugetulŭ fù primitŭ, după ce v. adm. Sterneck a ḑisŭ că se va ocupa cu cestiunea, împreunată cu greutăţĭ, d'a se supune serviciulŭ artileriei din forturile litorale sub conducerea directă a comandei marinei, cum e în Italia şi în Germania.

Delegaţiunea austriacă. Şedinţa dela 16 Noemvre: comisiunea bugetară desbate creditulŭ provincielorŭ ocupate. Delegatulŭ *Dumba* raportéză.

Chlumecky e mulţămitŭ că s'au redusŭ trupele şi prin urmare se vorŭ reduce şi cheltuelile, dovadă că stările de acolo s'au consolidatŭ şi nu periclitéză posiţiunea nóstră acolo. Oratorulŭ cere ministrului de finance comunŭ lămurirĭ asupra scólelorŭ, foresteriei, armatei, ş. a. din provinciile ocupate. Mai doresce sĕ se audă o asigurare liniştitóre asupra disposiţiunei politice a ţĕrii. Ocupaţiunea, ce e dreptŭ, a susţinutu escelentŭ proba de focŭ în acestŭ timpŭ de continue sguduirĭ ale păcii şi ordinei în peninsula balcanică.

Ministrulŭ comunŭ da finanţe *Kallay* arată că veniturile ţĕrilorŭ se mărescŭ, mai alesŭ cele din deciuială şi din tutunŭ. In veniturile foresteriei s'au preliminatŭ mai puţinŭ pentru 1887, din causă că preţulŭ lemnelor a scăḑutŭ, dér se facŭ marĭ afacerĭ cu lemnele. Foresteria progreséză, mai alesŭ după ce se va termina regularea pădurilorŭ. Liniştea şi ordinea în ţéră nu s'au turburatŭ, ba se póte ḑice, că acestŭ anŭ a fostŭ celŭ mai liniştitŭ dela ocupaţiune. O singură bandă mică din Muntenegru a apărutŭ, din care însĕ la o ciocnire cu organele nóstre de siguranţă cei mai mulţĭ membri au fostŭ prinşĭ ér restulŭ a fugitŭ érăşĭ peste graniţă. Asentarea s'a esecutatŭ în linişte.

Rpoartorulŭ *Dumba* laudă purtarea armatei în provinciile ocupate şi administraţiunea civilă de sub conducerea ministrului Kallay. Poporaţiunea stă multŭ mai bine ca cea din celelalte state balcanice, care stau sub protecţiunĭ. Dér la una sĕ nu ne aşteptămŭ: la recunoscinţă, căcĭ de astfelŭ de simţĕmêntŭ în genere nu se conducŭ popórele. Mai suntŭ însă unele neajunsurĭ, pe care e greu sĕ le înlăturămŭ, suntŭ cestiunile economice. Prin uşurarea comunicaţiunei dela graniţe s'ar lega nu numai raporturĭ comerciale avantagióse pentru comerciulŭ Serbiei, ci şi pentru raporturile nóstre cu ţĕrile limitrofe, şi guvernulŭ ar putea satisface uşorŭ acestorŭ dorinţe ale poporaţiunei şi ar promova înflorirea comerciului. Cestiunea principală e cea agrară. Dér cu terminarea cărţilorŭ funduare şi a catastrului se va resolva şi acéstă cestiune. Acum însă guvernulŭ ar putea sprijini şi promova cultura vitelorŭ în ţéră. Se bucură că guvernulŭ a trimesŭ în ţéră ómeni speciali sĕ studieze rassele de vite şi sĕ propună mĕsurĭ practice de cultivare. Cultura porcilorŭ e mai potrivită cu natura ţĕrii şi în părţile limitrofe cu Croaţia se cultivă, dér lipsa de esportŭ şi de piéţă înpedecă îmulţirea lorŭ. Acestui esportŭ i se pregătescŭ în monarhia nóstră marĭ greutăţĭ. E o particularitate a rasselorŭ de porcĭ din ţĕrile balcanice şi dunăre, cum se pare, că stau într'unŭ curiosŭ raportŭ cu tĕrgulŭ de porcĭ din Steinbruch şi sănĕtatea acestorŭ animale atêrnă într'unŭ modŭ de totŭ caracteristicŭ de acestŭ tĕrgŭ. E de înţelesŭ decĭ, deşi sună comicŭ, că acestŭ tĕrgŭ de porcĭ e chematŭ a juca unŭ rolŭ óre care în raporturile dintre monarhia nóstră şi ţĕrile balcanice şi dunărene. Dér guvernulŭ trebue sĕ îngrijéscă, ca productele provincielorŭ ocupate sĕ afle piéţă în ţéra nóstră. Privitorŭ la darea deciuelei, oratorulŭ întrébă, că óre nu s'ar putea înlătura în vre-unŭ modŭ nemulţămirea şi neîncrederea ţĕrănimei asupra modului cum se preţuesce secerişulŭ şi se ia ḑeciuiala.

Dr. *Mattus* constată, că ḑeciuiala nu e dare grea, dér plângerile provinŭ din modulŭ cum se încaséză şi se preţuesce. In privinţa construirei şoselelorŭ, suntŭ plângerĭ, că în unele locurĭ poporaţiunea e împovărată cu grele sarcine. — Şedinţa se încheiă.

Şedinţa dela 17 Noemvre a fostŭ ocupată cu desbaterile asupra preliminariului de rĕsboiu. V. admiralulŭ *Sternech* combate împutarea, că prea se grăbesce cu procurarea flotilelorŭ torpilare. Grecia are 25 torpilorĭ, Italia 100, Anglia 126, Franţa 118, pe când noi cu încheiarea acestui anŭ abia ajungemŭ la 38. — Bugetulŭ marinei s'a primitŭ.

Instrucţiunea publică în Ungaria.

Ministrulŭ unguréscŭ de culte şi instrucţiune publică printr'unŭ raportŭ alŭ sĕu arată instrucţiunea publică a Ungariei într'o stare înfloritóre, negreşitŭ pentru elementulŭ maghiarŭ. Reproducemŭ după acestŭ raportŭ următórele date:

Numĕrulŭ copiilorŭ obligaţĭ a cerceta scóla dela anulŭ 1884 până la 1885 s'a sporitŭ în întrégă Ungaria cu 15,153. Numĕrulŭ comunelorŭ cu şcóle proprii în locŭ s'a sporitŭ anulŭ acesta cu 18, ér numĕrulŭ comunelorŭ cu şcóle comune cu alte sate (d. e. douĕ comune întreţinŭ o scólă) a scăḑutŭ cu 11; de asemenea a scăḑutŭ cu 5% şi numĕrulŭ comunelorŭ lipsite cu totulŭ de scólă, aşa că în anulŭ 1883 numĕrulŭ acestorŭ comune fără scólă era de 300, care faţă cu suma totală a comunelorŭ corĕspunde percentului de 2·37.

Numĕrulŭ tuturorŭ scólelorŭ poporale a fostŭ în a. 1885 de 16,305, adecă cu 100 mai multŭ ca în anulŭ precedentŭ; din acestea 611 au fostŭ de statŭ (3·75%), 1856 comunale (11.38%), 13,639 confesionale (83.65%), 168 scolĭ private (1.03%) şi 31 scolĭ de ale reuniunilorŭ (0.19%). — Astfelŭ scólele de statŭ s'au sporitŭ anulŭ acesta cu 108, cele comunale cu 12, ér în numĕrulŭ celorlalte scóle se arată decrescere (cam cu 20), pentru că meşterŭ e ministru-ordonanţă.

Din 16,305 scóle poporale pentru an. 1885: elementare au fostŭ 16.082; superióre poporale 79; superiore civile 144. In tóte cifrele acestea se arată crescere.

Numĕrulŭ învĕţătorilorŭ poporalĭ în 1855 a fostŭ 23,457, adecă cu 299 mai multŭ ca în anulŭ precedentŭ; în proporţiă cu numĕrulŭ scólelorŭ poporale se vine pentru fiăcare scólă 1.44% din numĕrulŭ totalŭ alŭ învĕţătorilorŭ.

Suma speselorŭ susţinerei tuturorŭ învĕţătorilorŭ din Ungaria pe anulŭ 1884 a fostŭ 12.917,473 fl., pentru an. 1885 s'a urcatŭ la 13,419,968 fl. Dela statŭ s'a plătitŭ în 1884: 1.245.742 fl., pe când în an. 1885 s'a plătitŭ dela statŭ 1.488,410 fl. v. a.

Numĕrulŭ institutelorŭ preparandiale şi alŭ pedagogielorŭ a rĕmasŭ totŭ acelaşĭ; din acestea 24 au fostŭ de statŭ, 46 confesionale. Numĕrulŭ preparanḑilorŭ a fostŭ în 1885 de 3398, mai puţinŭ cu 234 ca în anulŭ de mai 'nainte. Susţinerea acestorŭ institute a costatŭ 871,552 fl. Numĕrulŭ învĕţătorilorŭ apţĭ de a propune limba maghiară în decursulŭ acestui anŭ s'a urcatŭ dela 20,059 la 20,620; numĕrulŭ învĕţătorilorŭ neapţĭ de a propune limba maghiară a scăḑutŭ dela 3099 la 2837, pentru că meşterŭ e ministrulŭ-ordonanţă.

Asilurile de copii s'au sporitŭ în timpulŭ acesta dela 364 la 409. In aceste şi-au primitŭ crescere în anulŭ din urmă 41,119 copii micĭ.

Cu privire la scólele medie în anulŭ scolasticŭ 1885—6 numĕrulŭ acestora în cele 125 oraşe deosebite ale Ungariei a fostŭ 178, dintre carĭ 150 gimnasii şi 28 scolĭ reale. S'a rădicatŭ anulŭ acesta o scólă superióră reală în Braşovŭ şi s'au îmulţitŭ cu câte-o clasă 6 scóle medie. Gimnasiulŭ din Miscolţŭ a trecutŭ în şirulŭ institutiunilorŭ regescĭ.

La cele 178 scóle medie s'au înscrisŭ 41.508 scolarĭ, mai puţinŭ cu 1429 ca în anulŭ precedentŭ. Numĕrulŭ maturisanţilorŭ a scăḑutŭ dela 92.8 la 92.1%.

Ca profesorĭ la scólele medie au funcţionatŭ anulŭ trecutŭ cu totulŭ 2900; din aceştia profesorĭ ordinarĭ 1618, cu diplome 78.3%, pe când în anulŭ precedentŭ numai 75.5%.

Susţinerea tuturorŭ scólelorŭ medie a costatŭ 4.343,500, cu 90,534 mai multŭ ca în anulŭ trecutŭ. Din acéstă sumă statulŭ a contribuitŭ cu 723,551 fl.

SCIRILE ḐILEI.

Cetimŭ în „Fóia Diecesană«: »Conformŭ permisiunei Vener. Consistoriu, amŭ spesatŭ din lada s. bisericĭ 290 fl. pentru facerea a „douĕ tronurĭ« şi a celorŭ „trei uşĭ" dela tĕmplă, numai sculptură în lemnŭ. Spre acestŭ scopŭ ne-amŭ aflatŭ unŭ Românŭ din *Bĕrlisce* (cerc. Iam) cu numele *Nistor Bosiocŭ*. Vĕḑêndu-lŭ pentru prima óră în sumanulŭ sĕu sătenescŭ, în opincĭ şi cu purtarea sa săténéscă, mai nu ne încumĕtamŭ a-i da spre lucrare acestea, neavêndŭ nădejde, că elŭ ne va pute mulţămi. In fine totuşĭ i le-amŭ datŭ spre lucrare. Dér Românulŭ totŭ Românŭ este şi tocmai *Nistorŭ Bosiocŭ* este unŭ Românŭ adevĕratŭ, care scie, ce-i parola şi vorba românéscă. Inainte de terminulŭ fixatŭ ne-a adusŭ lucrurile comandate şi ḑiua de 14 Octomvre a fostŭ o ḑi de bucuriă pentru noi, vĕḑêndŭ că amŭ datŭ de unŭ omŭ de omeniă, carele ne-a surprinsŭ fórte prin fineţa şi măestria, ce eşise din mânile sale. Potŭ mărturisi cu cugetŭ curatŭ, că sculptorulŭ românŭ *Nistorŭ Bosiocŭ din Bĕrlisce* póte rivalisa cu orĭ care sculptorŭ străinŭ diplomatŭ, şi ca sĕ se convingă înaltele nóstre autorităţĭ bisericescĭ, că nu esagerezŭ, le-aşĭ ruga, sĕ binevoiéscă a provoca pe desŭ amintitulŭ sculptorŭ sĕ dea probă din arta sa, ca astfelŭ sĕ-lŭ recomande onoratelorŭ comune bisericescĭ ca pe unŭ *Românŭ onestŭ şi cu credinţă*, scutindu-ne astfelŭ de lucrurile cele nesolide ale unorŭ sculptorĭ străinĭ şi cu caracterŭ dubiu. Jurjova, 30 Octomvre 1886 — cu stimă: Sinesiu Bistreanŭ m. p. preotŭ ort. românŭ."

—x—

Intr'o grădină a unui ceasornicarŭ din *Sibiiu* unŭ mărŭ are a doua óră fructe; merele suntŭ de mărimea unei alune până la mărimea oului de găină. Totŭ acolo au înfloritŭ în ḑilele din urmă viorele albe şi vinete. In *Braşovŭ* a ninsŭ de Sâmbătă şi zăpada s'a prinsŭ destulŭ de bine In Sibiiu încă a ninsŭ

—x—

Amŭ comunicatŭ în ḑilele trecute, că Jakab a primitŭ pentru trei volume de istoriă a *Clușului* 7000 fl. Alţĭ istoricĭ primescŭ şi mai marĭ onorarĭ Academia ungurésca şi societatea istorică plătescŭ 30 fl. pentru cóla de tiparŭ. Istoriculŭ Pesty a primitŭ de fiăcare volumŭ din monografiele comitatelorŭ sudungare o sumă de câte 66 fl. pentru cóla de tiparŭ. Franz Salomon a primitŭ pentru 3 volume cu 85 cóle de tiparŭ din istoria Budapestei 12,000 fl., ceea ce face 140 fl. de cóla de tiparŭ. — Apoi sĕ mai ḑică cineva că »patrioţiĭ" nu se sciu pricopsi!

—x—

In 1880, teatrulŭ naţionalŭ şi opera din *Pesta* a fostŭ subvenţionată de statŭ cu 44,000 fl., în 1886 s'a subvenţionatŭ opera singură cu 265,000 fl. O operă costă celŭ puţinŭ 1000 fl., dér suntŭ serĭ, în care dificitulŭ se urcă la 3000 fl. Cu totă concediarea cântăreţilorŭ celorŭ mai scumpŭ plătiţĭ, deficitulŭ va trece în anulŭ viitorŭ peste 200,000 fl., Subvenţiunea statului va fi peste o jumĕtate milionŭ. — Contribuabilii să trăéscă, că esecutorii vorŭ sci scóte subvenţiunea!

—x—

In *ministeriulŭ de interne unguréscŭ* s'a lucratŭ o nouă *ordinaţiune contra Nazarenilorŭ*, deórece din Ungaria sudică au sosŭtŭ numerόse plângerĭ din partea bisericéscă asupra contractării căsătoriilorŭ acestora.

—x—

»Societatea filarmonică« şi „Reuniunea de cântărĭ" germană de aci va întocmi la 17 Decemvre n. c., cu ocasiunea aniversărei de 100 de anĭ a nascerei compositorului *Carol Maria de Weber*, unŭ *concertŭ*.

—x—

Ucigaşii avutului jidovŭ din *Entradam* suntŭ descoperiţĭ toţĭ. Intre acestia suntŭ trei jidovĭ din Entradam: Iosef Kovacs, George Gebe şi Iosef Szabo. Din banii furaţĭ s'au găsitŭ 1000 fl., pe carĭ i-a desgropatŭ din pĕmêntŭ, unde i ascunsese, unŭ jidovŭ séu »patriotŭ« din Entradam. Tótă suma furată e de 10,000 fl. precum şi numerόse giuvaericale.

—x—

Trupa teatrală germană va juca astă-séră Mercurĭ pentru a doua óră, la cerere: »Die letzte Liebe,« comediă in 5 acte de L. Doczi. Mâne séră Joi se va juca „Don Cäsar,“ operetă de Dellinger.

Confiscarea unei broșurĭ.

Ministeriulŭ de interne a provocatŭ pe tóte autorităţile administrative sĕ confisce de pretotindenea unde s'ar afla scrierea volantă: *„Românĭ de peste munţĭ.“* La provocare a adausŭ sentinţa nu de multŭ adusă în causa acésta din partea tribunalului din Mureșŭ-Oșorheiu; sentinţa este următórea:

»In numele Maiestăţii Sale regelui! Tribunalulŭ din Mureșiu-Oșorheiu, ca judecătoriă penală a ţĕrei, în basa propunerei procuraturei regescĭ, a adusŭ cu privire la scrierea volantă, numită »Românĭ de peste munţĭ,“ următorea sentinţă: Esemplarele ce se vorŭ pute afla din scrierea volantă apărută sub titlulŭ de mai susŭ la anulŭ 1884 în tipografia lui Stefanŭ Mihălescu din Bucurescĭ, în sensulŭ §-lui 62 se confiscă și se nimicescŭ.

Motive: Scrierea volantă aflată la 8 Septemvre 1885 în proprietatea notarului comunalŭ Georgiu Carleanu din Găinariu românĭ (Oláh-Tyukod) și sosită în mâna judecătoriei agitéză cu totulŭ pe faţă contra Ungariei și e aprópe o copiă a cunoscutei specii de proclamaţiune revoluţionară »România irredentă.« Dă instrucţiunĭ, cum trebue sĕ se organiseze și esecute revoluţiunea pentru stîrpirea naţiunei unguroscĭ, și în aceea vinŭ înainte următórele părţĭ:

„Fraţii noștri de peste munţĭ numai o speranţă mai au. De ar sci Brătianu, câtŭ de multŭ ilŭ iubescŭ pe elŭ ómenii și câtŭ aștéptă dela elŭ! De ar sci ostașii noștri, ce lacremĭ a versatŭ înaintea mea unŭ omŭ bĕtrânŭ, pĕtrunsŭ fiindŭ de cugetulŭ, că încă înainte de sosirea morţii sale va pute duce stégulŭ în fruntea armatei române!«

Mai departe profeţesce revoluţia și ḑice: »Revoluţia va veni séu din lăuntru séu din afară. Solidaritatea pe basa urei contra a totŭ ce e maghiarŭ. Școlele, biserica și cârcĭuma și pretutindenea, unde doi Românĭ vinŭ la olaltă, ar trebui sĕ se constitue în cluburĭ secrete revoluţionare.« Amintesce, că décă acésta s'ar fi întêmplatŭ demultŭ, atuncĭ pe comisarii ministerialĭ și pe metropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ deja de multŭ l'ar fi trimisŭ pe cealaltă lume.« Ca esemplu le pune Ardelaniloră pe Irlandezĭ, ca și ei sĕ facă asemenea. Pe basa acestora s'a pututŭ decreta confiscarea. —

Acestea le cetimŭ în „Magyar Polgar« și »Kolozsvari Közlöny.“

Adunarea Comitatului Solnocŭ-Dobêca.

Desiu, 24/10 1886.

Mai multŭ gólă, decâtŭ îndesuită a fostŭ sala pretorială în Deșiu, unde s'a ţinutŭ în 18 l. c. adunarea comitatului susŭ pomenitŭ; așa se vede, că membrii comitatului voescŭ a se deda cu starea ce li se gată prin legea cea nouă: despre organisarea comitateloră, care știrbesce multe drepturĭ și micșoréză interesarea concetăţeniloră de adunările comitateloră, inaintândŭ centralisarea absolutistică-constituţională cu pașĭ giganticĭ, așa câtŭ mâne poimâne nicĭ sĕ nu se pomenéscă comitatele; și nu peste multŭ, urditoriulŭ legiloră despre arondarea comitateloră, prin care unele comitate s'au arondatŭ până la nimicire; despre autonomia comitateloră, prin care autonomia s'a redusŭ mai de totŭ: se va putea bucura de isteţimea sa în esecutarea sfaturiloră sale depuse în opulŭ: Despre unirea autonomiei comitateloră cu sistemulŭ parlamentarŭ.

Mai alesŭ membrii românĭ și la astă adunare au arĕtatŭ o nepăsare nescusabilă faţă cu trebile publice, ba chiarŭ dintre membrii românĭ din locŭ, românĭ inteligenţĭ cu renume, numai d-lŭ Dr. Mihali s'a înfăţișatŭ la adunare

Eu credŭ, că Dumnealoră au și lucrurĭ private, dér regulamentulŭ proverbialŭ: "unum faciendum, alterum non omittendum" trebue respectatŭ, mai cu sémă în timpurile presinte, în care suferinţele Româniloră întrecŭ pe ale altora; așa se vede că Dumnealoră mai tare se însufleţescŭ de proverbiulŭ concetăţeniloră noștri maghiarĭ: „kiki magának“ — fiesce care pentru sine — decâtŭ de cele tradiţionale române.

Intr'unŭ comitatŭ cu 92 mii de locuitorĭ, în care Românii suntŭ în maioritate preponderantă, 4 membri românĭ s'au presentatŭ la adunare: d-nii Andreiu Medan, Dr. Mihali, Iuliu Timofi și Ioanŭ Corpodeanŭ, din carĭ pe după amiaḑĭ, când s'a continuatŭ adunarea, n'a rĕmasŭ numai unulŭ.

La 10 și 1/2 ore s'a înfăţișatŭ d-lŭ consiliarŭ reg. viceșpanulŭ Szarvadi Pál în sala adunărei, a provocatŭ adunarea sĕ alégă o comisiune, care sĕ învite pe Comiţele supremŭ. — Sub praesediulŭ d-lui Simo Lajos s'a alesŭ o comisiune care implinindu'șĭ misiunea, președintele a făcutŭ cunoscutŭ adunărei, că comitele supremŭ cu mulţumită a primitŭ învitarea, și peste puţinŭ timpŭ se va înfăţișa.

S'a și presintatŭ, și între strigăte de »éljen« ocupândŭ scaunulŭ presidialŭ a deschisŭ adunarea cu o cuvĕntare scurtă: a salutatŭ membrii presenţĭ la adunare, a datŭ espresiune speranţei sale, că sfătuirea sa se va îndeplini cu seriositate și moderaţiune, precum aduce cu sine ponderositatea trebiloră publice, apoi deodată a făcutŭ cunoscutŭ, că Maiestatea Sa regele nostru apostolicŭ s'a induratŭ a-lŭ investi pe d-lŭ Samuelŭ Kremer cu rangŭ de nobilŭ, conceḑêndu-i-se folosirea predicatului »Ballai« — de Balla — în recunóscerea serviciеloră sale făcute pe tĕrêmulŭ trebiloră publice, cătră care comitele supremŭ șĭ-a adausŭ salutarea sa cordială, și a declaratŭ adunarea de deschisă.

S'a datŭ cetire programei adunărei, care a cuprinsŭ unŭ lungŭ șirŭ de obiecte, unele mai multŭ, altele mai puţinŭ interesante, între care însĕ se aflau mai multe, care impunŭ povărĭ locuitoriloră comitatului; la capĕtŭ s'a pomenitŭ că este și o moţiune de sine stătătóre, presintată prin „Vasilie« — Andreiu — Medan.

După aceea s'a cetitŭ catelogulŭ membriloră carĭ după dare vorŭ fi pe anulŭ viitorŭ membrii comitatului comitatensŭ. Summa cea mai mare de dare plătită prin unŭ posessorŭ din comitatulŭ acesta se urcă la . . . . fl., Summa cea mai mică pe lângă care a pututŭ fi membru de comitetŭ unŭ altŭ posessorŭ face 92 fl. v. a.

S'au făcutŭ dispositiunĭ sĕ se suplinească vacanţele în sînulŭ membriloră aleșĭ prin alegerĭ nouĕ, ce se vorŭ face în cercurile de alegere de până acuma în 22 Noemvre a. c.

S'au alesŭ în loculŭ pretorului dimisionatŭ Diosegi Géza altŭ pretorŭ pentru cerculŭ Deșiului, în persóna Dlui Kovacs Laslo.

S'a pusŭ la discusiune pe rêndŭ obiectele din programă, și mai tóte s'au primitŭ precum a proiectatŭ comisiunea permanentă.

Când s'a cetitŭ propunerea ca spre mărirea fondului spitalului din locŭ sĕ se facă unŭ aruncŭ de $1^1/_2$ procentŭ la contribuţiunea locuitoriloră, deși nu s'a făcutŭ nicĭ o contraḑicere, s'a ordonatŭ totușĭ, conformŭ legii, votisare nominală, care efectuindu-se, dintre 56 membri, 54 au votatŭ cu „da«, 2 cu „nu“, aceștĭ din urmă votanţĭ au fostŭ d-nii Dr. Mihali și Andreiu Medan.

După terminarea votărei, comitele supremŭ s'a esprimatŭ, că deși discuţiunea asupra obiectului acesta, cu votarea e finită, totușĭ i-ar plăcea sĕ scie: ce motive i-au condusŭ pe domnii, carĭ au votatŭ cu „nu“, sĕ voteze așa, după ce de obște e cunoscutŭ, că în spitalulŭ de sub întrebare mai mulţĭ Românĭ sĕracĭ se primescŭ și, vindecându-se de bóle grele, scapă de marĭ suferinţe.

D-lŭ Andreiu Medanŭ șĭ-a legifimatŭ votulŭ sĕu: că din principiu nu'șĭ dă votulŭ nicĭ la unŭ aruncŭ, findcă și până aci contribuţiunile și alte poverĭ publice suntŭ așa de marĭ, încâtŭ acele abia le potŭ suporta locuitorii ţĕrei și décă se vorŭ mai face aruncurĭ, și pe cei sănĕtoșĭ ĭi vomŭ îmbolnăvi, necum sĕ-i întrămămŭ pe cei ce acum suntŭ bolnavi, prin urmare mărirea fondului mai multă stricăciune ne va face, decâtŭ folosŭ, și i-a mulţămitŭ comitelui supremŭ pentru că i-a datŭ ocasiă sĕ 'șĭ poţă legitima votulŭ.

D-lŭ Dr. Mihali a adusŭ înainte spre legitimarea votului sĕu negativŭ, că fondulŭ de până acum alŭ spitalului pentru aceea nu e de ajunsŭ, pentru că se facŭ spese marĭ pe investigaţiunĭ, care nu suntŭ de lipsă.

La acésta comitele a reflectatŭ, că e în rătăcire d-lŭ vorbitorŭ, fiindcă nu se facŭ erogaţiunĭ care nu suntŭ de lipsă. (Va urma).

De sub codrulŭ Sĕlagiului, Noemvre 1886.

In 14 Noemvre a. c. în comuna Bicazŭ, centrulŭ cercului alegĕtorŭ cu același nume, sub președinţa prea demnului nostru bărbatŭ mai de frunte între Românii Selagianĭ, on. d-nŭ proprietarŭ mare Georgiu Popŭ de Băsescĭ, s'au alesŭ patru membri la comitetulŭ municipalŭ alŭ Sĕlagiului în persónele d-loră: Dr. Nichita adv., Grigoriu Cardoșiu preotŭ gr. c., Alesandru Mircea not. cerc. și Andreiu Simonca proprietarŭ, graţiă tactului finŭ și energiosŭ alŭ d-lui presid. și fiă ḑisŭ spre lauda inteliginţei carea a cooperatŭ la reeșirea atâtŭ de mulţămitóre a acestei alegerĭ, efectuite prin votarea celoră îndreptăţiţĭ la acésta din 7 comune, grupate în unŭ cercŭ alegĕtorŭ de representanţĭ la Comitetulŭ municipalŭ alŭ Sĕlagiului.

Ce e dreptŭ, că aicĭ, unde tóte șépte comunele suntŭ curatŭ române, numai cu niscarĭ Jidovĭ s'au întêmplatŭ unele necuviinţe séu ciocnirĭ mai mĕrunte vrêndŭ a seduce pre alegĕtorĭ sĕ voteze și pe partea candidatului lorŭ. dér tactulŭ neîntrecutŭ în astă privinţă alŭ d-lui preside despre o parte, éră despre altă parte stăruinţele neobosite ale d-loră învĕţătorĭ Vasiliu Drăganŭ și Mateiu Mureșianu, precum și energia d-lui Andr. Simonca au nimicitŭ tótă truda lorŭ.

Cu permisiunea on. Redacţiunĭ voiescŭ a reflecta. că precum la orașe cuprinde Jidovimea unŭ terenŭ din ce în ce mai largŭ vîrîndu-se în totŭ loculŭ unde numai și numai póte încăpé, începêndŭ dela Bursele capitaleloră până la piaţa celui din urmă opidŭ, așa aceștĭ fii ai lui Israel începŭ a se gera pe sate, ca și cum ar fi, rogu-te, ceva aristocraţiă peste plugarii noștri, de care érășĭ mĕ mirŭ, și nu pré; mĕ mirŭ că pentru ce Românii noștri din unele sate, că nu numai de Bicazul celŭ binecuvêntat cu o mulţime de Evrei, dér și de alte comune este vorba, unde își punŭ și alegŭ primarĭ dintre Jidovĭ, își pierdŭ cumpĕtulŭ, séu mai bine ḑisŭ încrederea în cei de unŭ sânge cu ei? Mirate-vei apoi că bietulŭ poporŭ devine șéua de călăritŭ încă și unorŭ Jidanĭ, carĭ cu precupiele lorŭ ilŭ sciu scóte din minte afară ḑicêndu-le: ce ascultaţĭ de popa și de dascalŭ? Dér nu multŭ va mai ţiné nicĭ acéstă rĕtăcire, se pare că am sositŭ la mintea cea din urmă a Românului, când vĕḑêndŭ poporulŭ însușĭ rĕtăcirea sa, își blastămă pașii cei greșiţĭ jurândŭ cu limbă de mórte, că mai multŭ nu'șĭ va călca drepturile sale cele sânte crestinescĭ-românescĭ, nu va lăpăda pânea fiiloră, dându-o străiniloră...

Nu potŭ lăsa neamintitŭ acelŭ lucru fórte durerosŭ, încuibatŭ icĭ, colea în sînulŭ inteliginţei nóstre, fiă bisericéscă fiă mirenéscă, despre care »Gaz Trans.“ numai mai alaltăerĭ vorbì în unŭ articulŭ de fondŭ alŭ sĕu, înţelegŭ disarmonia, discordia între X și Y, carea până acolo se potenţiază, până ce cade victimă X, séu chiar și Y, devine trântitŭ la pămêntŭ prin netoleranţa, fiă a superiorului sĕu, séu numai a egalului sĕu. De scrutămŭ după cause, apoi aflămŭ în cele mai multe casurĭ, că pentru nisce nimicurĭ, carĭ în ochii unui adêncŭ cugetătorŭ (presupunŭ caracterŭ curatŭ) nu merită decâtŭ o dojană frăţéscă între 4 ochĭ, și étă că ai dobênditŭ pe fratele tĕu! „Gazeta Trans.“ desvĕlindŭ defectele carĭ rodŭ la corpulŭ naţiei nóstre, destulŭ de orfană, binevoiască a ne servi și de aci înainte cu consiliulŭ sĕu ca sĕ fiă mai toleranţĭ unulŭ faţă cu celălaltŭ: popa, notariulŭ, dascalulŭ, domnulŭ de pămêntŭ din comuna românéscă. Forurile superióre competente sĕ'șĭ apere ce se póte, nu sĕ dărapene, că rîdŭ în pumnĭ străinii câtŭ potŭ de bine de noi Românii. *Fabius.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PARISŬ, 24 Noemvre. — Camera a primitŭ cu 355 contra 171 voturĭ, fără a se lua în sémă amendamentulŭ presentatŭ în contra de ministrulŭ de finanţe, creditulŭ pentru lefurile funcţionariloră ministerialĭ reducêndu-lŭ cu o jumĕtate de milionŭ. Votarea a produsŭ sensaţiune. E temere că érășĭ va fi o crisă ministerială parţială.

DIVERSE.

Necrologŭ. — Capitululŭ catedralŭ gr.-cat. de Gherla cu inima plină de durere anunţă adormirea în Domnulŭ a iubitului confrate Magnificului și Reverendissimului Domnŭ *Ioanŭ Gulovich* canonicŭ lectorŭ alŭ Bisericei Catedrale gr.-cat. de Gherla scl. urmată după unŭ morbŭ scurtŭ de 14 ḑile, provĕḑutŭ cu Sf. Sacraminte în 16 Noemvre c. n. în anulŭ 74 alŭ etăţii și 52 alŭ preoţiei sale. Osămintele defunctului s'au așeḑatŭ spre rĕpausŭ în 18 Noemvre în cimitirulŭ greco-catolicŭ din Gherla.

Fiă-i ţĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Necrologŭ. — Iovu Băbuţiu, proprietarŭ, membru în comitetulŭ comunalŭ și în comitetulŭ bisericescŭ gr. cat. alŭ Roșiei mont. etc., cu inima plină de durere, atâtŭ în numele sĕu câtŭ și alŭ fiiloră, cumnatului și cumnateloră sale, precum și alŭ nepoţiloră și nepóteloră sale încunosciinţéză durerósa perdere a multŭ iubitei sale soţii *Iulia Babuţiu* născ. Henzelŭ, care după 30 anĭ ai unei căsĕtorii fericite, bine cuvêntată cu optŭ copii, din carĭ trăescŭ sépte, a încetatŭ din viéţă Lunĭ în 8 Noemvre st. n. în etate de 48 anĭ după o scurtă suferinţă, împărtășitŭ fiindŭ cu sfintele taine. Rĕmășiţele pămêntescĭ ale scumpei repausate s'au ridicatŭ Miercurĭ în 10 Noemvre st. n. din casa propriă și s'au depusŭ spre eternă odihnă în cimiterulŭ gr. cath. alŭ Roșieimontane.

Fiă-i ţĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Necrologŭ. — Ionŭ Ionașiu, asesorŭ consistorialŭ ordinarŭ, dimpreună cu soţia Sofia născută Loreny cu fiii: Areti, Traianŭ și Roza Cornelia, cu fraţii: Dimitrie economŭ, Petru archivariu consistorialŭ și cu sora Maria, măritată Bucurŭ, în durere nespusă anunţămŭ tuturoră neamuriloră, amiciloră și cunoscuţiloră, că multŭ iubita, scumpa și neuitata nóstră fiică, respective soră și nepótă: *Ofelia Caliopi*, după grele suferinţe a adormitŭ în Domnulŭ în 17 l. c., în alŭ 15-lea anŭ alŭ vieţii. Rĕmășiţele pămêntescĭ ale scumpei rĕposate s'au așeḑatu Vinerĭ în 7/19 l. c. în cimiteriulŭ românŭ gr. or. din Caransebeșŭ.

Fiă-i ţĕrîna ușóră!

O săritură mortală. — Se raportéză din New-York cu data de 8 Noemvre n.: Lawrence M. Donovan a săritŭ erĭ dimineţă de pe grilagiulŭ podului de din josulŭ cataracteloră Niagarei și câștigă cu acésta o prinsóre de 500 dolarĭ. Inălţimea e de 190 urme. Elŭ a fostŭ scosŭ din apă de ómenĭ într'o luntre și dupăce a fostŭ scosŭ la margine a leșinatŭ. Visitându-lŭ medicii au constatatŭ o lesiune a pelei cósteloră și o cóstă ruptă. Donovan ḑice că a fostŭ o înfiorătóre săritură și că n'ar mai repeţi-o nicĭ pentru unŭ milionŭ de dolarĭ, nicĭ pentru tóte statele unite. Elŭ declără că, când s'a isbitŭ de suprafaţa apei a avutŭ simţĕmêntulŭ ca și cum trebuia sĕ plesnéscă în bucăţĭ.

Logodnă. — D-lŭ *Augustinŭ Olintocŭ*, notarŭ cercualŭ în comuna Meclisia, com. Sátmarŭ, șĭ-a încredinţatŭ la 14 curentŭ pe amabila d-șóră *Irina Brancovanŭ*, fiica d-nei vĕduve Titu Brancovanŭ, în Ardusadŭ, același comitatŭ

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Noemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103 80
Rentă de hârtiă 5%	93.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 50
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	125.20
Renta de hărtiă austriacă	83 80
Renta de arg. austr.	84 70
Renta de aurŭ austr.	114 60
Losurile din 1860	138 75
Acțiunile bâncei austro-ungare	871 —
Act. bâncei de creditŭ ung.	297.70
Act. bâncei de creditŭ austr.	286.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.65
Londra 10 Livres sterlinge	125.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 10 Noemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	91 1/2	92 1/2
Renta rom. amort. (5%)	93 3/4	94 1/4
» convert. (6%)	86 1/2	87—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	35—
Credit fonc. rural (7%)	104—	104 1/2
» „ „ (5%)	87 1/2	88—
» » urban (7%)	101 1/2	102—
» » » (6%)	93 1/2	94 1/2
» » » (5%)	84 1/2	85—
Banca națională a Românieĭ 500 Lei	1015	1025
Ac. de asig. Dacia-Rom.	268	270
« » » Națională	210	215
Aurŭ contra bilete de bancă	16.1/4	17.25
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.02—	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 23 Noemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.41	Vênd.	8.43
Argint românesc	»	8.36	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.90	»	9.93
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.25
Imperialĭ	»	10.22	»	10.25
Galbenĭ	»	5.91	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ	—	9.32	—	—
Timișŭ	—	9.56	—	—
Brașovŭ	—	10 29	—	—
	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6.03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3 49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	5.45	—	—	—
Timișŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8 42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7 04
Glogovațŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 (9	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9.51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6 33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3 05	—	6 40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.